

Nr 172.

Ankom till riksdagens kansli den 9 juni 1942 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till registrering av motorfordon.

(4:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (punkten 29) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till Registrering av motorfordon för budgetåret 1942/43 beräkna ett anslag av 100,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 300, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 8 maj 1942, föreslagit riksdagen att till Registrering av motorfordon för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under sjätte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 95,000 kronor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts den 14 november 1941 givna bemyndigande uppdrog departementschefen den 5 december samma år åt kanslirådet i kommunikationsdepartementet H. Berglund (ordförande), besiktningsmannen för motorfordon i Stockholm, majoren C. W. Elliot och länsassessorn i Jönköpings län N. O. Åkesson att såsom sakkunniga inom departementet biträda med verkställande av utredning rörande frågan om en omorganisation av automobilregistreringsväsendet och därmed sammanhängande spörsmål samt avgiva de förslag, till vilka utredningen kunde föranleda.

De sakkunniga, vilka antagit benämningen *1942 års bilregisterutredning*, hava biträtt av direktören Yngve Beckman och civilingenjören Th. I. Malmer såsom experter i kontorstekniska frågor. Bilregisterutredningen har den 2 april 1942 framlagt betänkande med förslag i ämnet (SOU 1942: 24). Över utredningens förslag hava utlåtanden avgivits av samtliga länsstyrelser, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, statistiska centralbyrån, arméförvaltningens tygdepartement, statens trafikkommission, statskontoret och riksräkenskapsverket ävensom av kungl. automobilklubben, motormännens riksförbund, automobilindustrikommittén och bilbesiktningsmännens förening.

Det organisationsproblem, som enligt utredningen närmast påkallar lösning, gäller frågan huru ett länsregistren supplerande centralt register skall kunna uppläggas och föras utan alltför stora kostnader och onödigt dubbelarbete. En möjlighet härtill har utredningen — i anslutning bland annat till uppslag, som framförts av vissa länsstyrelser — funnit ligga i en reformering

av besiktningsinstrumenten (typintygen) i förbindelse med dels en omläggning av de nuvarande i skruvliggare förda länsregistren till kortregister, dels ock upprättandet av ett till statistiska centralbyrån förlagt centralregister. Besiktningsinstrumenten skulle direkt ingå som registerkort i länsstyrelsernas register, och kopior av dessa instrument skulle också direkt ingå som registerkort i centralregistret. Vinsten med det nu angivna systemet skulle huvudsakligen ligga däri, att man — med bevarande av de väsentliga fördelar, som enligt utredningen äro såväl för förvaltningen som för allmänheten förenade med det nuvarande till länsstyrelserna knutna registreringssystemet — skulle med ett minimum av kostnad och arbete förskaffa sig det centrala register, som ur förut angivna synpunkter befunnits erforderligt. Man skulle samtidigt hos länsstyrelserna åstadkomma en modernisering av registren genom övergång till kortsystem och — genom nedbringande av med registreringen förenade skrivgöromål till ett minimum — åstadkomma en besparing av arbetskraft, som, även om den icke toge sig uttryck i omedelbar reducering av lönestaterna, dock icke vore mindre reell därigenom att den skulle lösgöra arbetskraft för andra uppgifter eller möjliggöra att utan personalförstärkning ombesörja registrering av ett väsentligt större fordonsbestånd än tidigare.

Departementschefen har — med bemötande av vissa av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anförda betänkligheter, varvid styrelsen också erinrat om en tillämnad utvidgning av det militära bilregistret — anfört bland annat följande.

För min del är jag på grund av vad nu anförts övertygad om angelägenheten av att ett centralt bilregister snarast möjligt kommer till stånd. De skäl, som bilregisterutredningen åberopat till stöd för ett bibehållande åtminstone tills vidare av den länsvis skeende registreringen och för centralregistrets uppläggning genom sammanförande av kopior av länsregistren, reformerade på sätt utredningen föreslagit, finner jag ock övertygande. Denna ståndpunkt utesluter icke, att frågan om inrättande av ett centralregister med slopande av länsregistren framdeles upptages till förnyat övervägande, om utvecklingen ger anledning därtill, eller att centralregistret får successivt övertaga vissa uppgifter, som nu ankomma på länsregistren, i den mån erfarenheten ådagalägger behovet och lämpligheten därav.

Beträffande frågan, huruvida även uppgifter angående de fordon, som för närvarande äro upptagna i beredskapsförteckning, böra hos länsstyrelserna uppläggas på registerkort och i centralregistret omföras till hålkort, hava skilda meningar gjort sig gällande. I vissa av yttrandena har framhållits såsom önskvärt, att registerkortet upptog även sistnämnda fordonsbestånd; å andra sidan hava mot ett omedelbart medtagande av sistnämnda fordonsbestånd anförts kostnadsskäl. I utredningens förslag förutsattes överföring på registerkort av uppgifter angående ifrågavarande fordonsbestånd komma att ske successivt, i den mån de i beredskapsförteckning upptagna fordonen återföras till bilregistret eller eljest i den mån detta arbete kan utan anvisande av särskilt anslag verkställas med anlitande av länsstyrelsernas vanliga personal och utrustning.

För min del anser jag det icke nödvändigt att i detta sammanhang taga definitiv ståndpunkt till sistberörda spörsmål. Åt Kungl. Maj:t torde kunna överlämnas att bestämma härom med hänsyn till de omständigheter, som

böra beaktas vid centralregistrets upprättande. Möjligen kan det visa sig lämpligt att vidtaga jämkning av utredningens förslag i huvudsaklig överensstämmelse med trafikkommissionens mening, innebärande att viss del av det i beredskapsförteckning upptagna fordonsbeståndet — nämligen lastbilar, omnibusar och släpfordon — omedelbart överflyttas till kortregister och i centralregistret överföres på hålkort.

Beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår upptager följande poster:

Kronor

I. Engångskostnader för genomförande av den föreslagna organisationen:

Till bilbesiktningsmännen för anskaffning av skrivmaskiner m. m.	10,000
Till länsstyrelserna för nuvarande bilbeståndets uppförande på registerkort m. m.	35,000
Till statistiska centralbyrån för uppläggning av hålkort för maskinbokföringen m. m.	30,000

II. Årliga kostnader, beräknade för tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1943, efter 35,000

kronor för år	17,500
---------------------	--------

Summa kronor 92,500,

vilket belopp avrundats uppåt till 95,000 kronor.

Bilregistren föras för närvarande länsvis. För mera samlade uppgifter om storleken eller sammansättningen av rikets motorfordonsbestånd — uppgifter som det bland annat ur beredskapssynpunkt visat sig vara angeläget att ha tillgång till — har man alltså hittills varit hänvisad till mera tillfälligt gjorda sammanställningar av material, införskaffat från de olika länsstyrelsernas register.

Utskottet.

Enligt propositionens förslag skulle nu upprättas ett för hela riket gemensamt centralregister, förlagt till statistiska centralbyrån. I samband därmed skulle de besiktningsinstrument eller typintyg, som skola åtfölja ansökan om fordons registrering, erhålla en sådan utformning, att de kunna direkt ingå ej endast i länsstyrelsernas register utan också i det nya centralregistret.

Genom detta förslags förverkligande synes kunna för måttliga kostnader uppnås en erforderlig modernisering av det nuvarande registreringsförfarandet, och utskottet vill därför tillstyrka förslaget till genomförande.

Såsom vissa i ärendet hörda länsstyrelser framhållit, vore det tvivelsutan önskligt, att centralregistret kunde omfatta jämväl sådana avregistrerade motorfordon, som upptagas i beredskapsförteckning. Av kostnadsskäl har beslut ej ansetts nu böra fattas om en dylik omedelbar utbyggnad av registret. Erinras må emellertid, att även statens trafikkommission funnit en dylik utvidgad redovisning påkallad i vad angår lastbilar, omnibusar och släpfordon. Åt Kungl. Maj:t torde få överlätas att närmare bestämma om denna angelägenhet liksom också angående vissa andra detaljspörsmål, såsom angående

förutsättningarna för rätt att vid nyinköp av motorfordon provisoriskt använda fordonet i trafik, registerkortens beskaffenhet, registreringsmaterialets överförande inom statistiska centralbyrån på statistiska hålkort — avsedda för maskinbokföring enligt Hollerith-systemet — ävensom angående den erforderliga registreringsorganisationen i övrigt.

Med tillstyrkande alltså av propositionen hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under sjätte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 95,000 kronor.

Stockholm den 9 juni 1942.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Gränebo, Torsten Ström, Sven Larsson, Karl Magnusson, Bäcklund, friherre De Geer, Björkman, Ekströmer* och *Holmbäck*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Isacsson, Hansson* i Rubbestad, *Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Åqvist, Lindholm, Lundberg* i Hälsingborg och *Eriksson* i Frägsta.